

גלידת לעיון במחית השבוע

ב"ה

שנה וביעית

ערוכים בידי נחמד לצוביץ

יו"ל ע"י מוסד תורה ודעת למתרגמה ולנער
הסתדרות נשי מנהיג באמריקה

רזאת וברכה (תשי"ה) לג יח-יט

גליון זה הוא המשך גליונות תשי"ב, תשי"ג, יעסקו בברכות הראשונות.

זבולון ויששכר

א. י"ח ולזבולון אמר שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך.
עיינו: בראשית מ"ט י"ג וי"ג ד"ה לחוף ימים.
" דברי הימים א' י"ב לב-לד."

- רש"י ד"ה שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך; ד"ה שמח זבולון; ד"ה ויששכר.
1. מהו הרעיון הכלול בדברי המדרש המובא הרש"י?
 2. למה שמך רש"י בפרושי לבראשית מ"ט י"ג על שסוקנו באמרו "הוא יזכר משה שמח זבולון..." ומניין לו שיעקר ההוכחה מפסוקנו ואינו מפרשת ויחיי?
 3. למה לא כתב רש"י גם מפרשת ויחיי "לפיכך הקדישו זבולון ליששכר" כמו שכתב כאן, וכי אין לתמה גם יום אותה תמיהה?
 4. למה תרגם אונקלוס בצאתך = במפקך לאנחא קרבא, בצאתך להלחם ולא כדברי חז"ל שבעקבותם הולך רש"י - בצאתך לסחורה?
 5. רש"י ד"ה כי יפגע ימיה יינקו (במעט החניה בסוף הפסוק). המהרש"ל מתקן הנידסא: היום נחתן להח... מה ראה רש"י לפרט ד"ר הזה יצית אתר לכבוד לעיל פרט?

ב. עמים הר יקראו.

- ת"א
רש"י ד"ה עמים; ד"ה הר יקראו; ד"ה ויחובי החל מן ד"א עמים הר יקראו
ספורנו עמים הר יקראו; ד"ה ים יזבחו זבחי צדק.
הכתב והקבלה י"ד תשי"ט: אחרי שמצאנו דרכי ע"ז בימי הקדמונים, אחרי אשר קריבו אל אלוהיהם היו כל הקרואים אוכלים זבחיהם במקום הקרבתם ולא נטראו אוכלת זבח מתים ביח"אכילת חוריה (יהושע' י"ח) וזאל חוריה אכלו בך", ומזה אמר כאן: העמים ידרכם להיות קרואים זנאספיה למאכל ההקים, כבואם אל ארץ זבולון ויששכר ויקראו ע"י יפע ברכת ה' תעשרה, יעזבו את אלוהיהם תחת שאכלו עד עתה זבחי מחים, יזבחו ים זבחי צדק.
1. מה בין י"ג חרובי רש"י ומה הם משלותיו וחסרוותיו של כל אחד מהם?
 2. איזה מייניהם נראה בעיניך נקרוי יותר למשטרו של כתוב?
 3. איכן מצינו בתנ"ך עמים כמוכן של "מבטי ישראל"?
 4. במה טובה הכתה והקבלה מכל קודמיו?

ג. ד"ה הר יקראו.

רש"י
הרא"ם
מקשה לדברי רש"י: ולב מגמגמ בזה, שאם כן היה לו לכתוב יקראו בקמץ הקוף מבנין נפעל, ואז יהיה במקום יאספל הנופל בפרושי המקרא הזה מבנין נפעל, כי פרושו היבטייה יאספו מעצמם אל הר המוריה. ועוד מקשה הרא"ם: ולא ידעתי מה ענין אסיפת היבטים אל הר המוריה בתוך ברכתו של יששכר וזבולון?
ענה על יחיי קושיותיו!

הערה לא.
רק למתקדמים: השוה לדברי המדרש המורא ברמ"י רמב"ם הלכות תלמוד תורה ב' הלכה י"א: כל המסים על להו ייעסוק בתורה ולא יעשה מלאכה ויתפרנס מן הצדקה. הרי זה תלל את ה', ובוזה את התורה, וכבת מאור הדת, ונדה קעה לעצמו, ונטל חייו מן העוה"ב. לפי שאסור ליהנות בדברי תורה בעוה"ז. אמרו חכמים על הנהגה מדברי תורה נטל חייו מן העולמ. ועוד צו ואמרו: אל תעשה עטרה להתגדל בהן ולא קרדוה לחמר בהם. ועוד צו ואמרו: אהב את המלאכה וסנא את הרבנות וכל תורה שאין עמה מלאכה סוטה בטלה וגורת לון... מעלה גדולה היא למי שהוא מתהרנס ממעשה ידיו ומדת חסידים הראיוסיה היא... ועיין דברי הכסף משנה החולק עליו.
והשוה דברי הרמב"ם בפרושי למדקי ארות מרק ד' ר' יעמאלהאומר הלומד.